

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, jutranje izdaje opoldne, večerne izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane v uredniški izredni prilogi ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6:60
pol leta 6 „ 60 „ 3:30
četrta leta 3 „ 20 „ 1:70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“. A. Gabršček vsak dan od 8. ure jutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1:60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

Oglaš in poslanice
se računajo po pet-vestih, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglašje plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obseznih 5 do 6 pol ter stane vsako leto 1 gld. 80 kr. — Oglaš v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. pet-vestica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Prva bilanca „Centrifuge“ grozna blamaža.

I.

Ko je bil razglašen v obeh goriskih klerikalnih glasilih občni zbor nove „kaj pa je tebe treba bilo“ posojilnice, katero so krstili mogočni očetje s ponosnim imenom „Centralne“, smo obrnili delek svoje hudomušne pozornosti tudi temu slovečemu dogodku v viharini zgodovini goriskih Slovencev na početku novega stoletja, da nam ne uide prva bilanca tega klerikalnega denarnega zavoda, katerega linavski porod, njega ustroj in potrebo smo svoječasnno dovoljno osvetlili.

Minul je občni zbor, dva dni potem je izšla „Gorica“ — ali o poročilu niti sluha! Pač slabo znamenje! Ako bi se bila mogla „Gorica“ s tem pohvaliti, jej, kako bi bila hitra s poročilom! — Zato smo bili se bolj radovedni, kako neki se je vršilo znamenito zborovanje tega proslulega klerikalnega zavoda, in kakošni so računali za l. 1900., kakošna neki je bilanca, — toliko bolj, ker so nekateri klerikalci sami šepetali med seboj marsikaj, kar je povsem potrjevalo naša prerokovanja.

Sele naslednji torek je prinesla „Gorica“ na zadnjem mestu, pod skrivnim naslovom „narodnega gospodarstva“, nekako poročilo, ki nas je res kar iznenadilo nad vsa pričakovanja. — Čitali smo to poročilo kakor kako zafrkacijo v naših „Tutti frutti“, ali kakor je bilo tisto hudomušno poročilo v „Soči“ lanskega majnika o zborovanju klerikalcev, kako hočejo karniflati nas presirne naprednjake. „Se non è vero è ben trovato!“ se je reklo o tistem našem poročilu, in nekateri klerikalci so res menili, da je bil takrat poleg „Sočin“ poročevalec, ki je potem opisal po svoje celo zborovanje. — Prav tako se čita poročilo o zborovanju „Centrifuge“ v „Gorici“, — mi v „Soči“ ne bi mogli objaviti boljše zafrkacije na prvoletno poslovanje te klerikalne posojilnice, poklicane v življenje s tolikim pompom, — tako strastno agitacijo proti drugim denarnim zavodom, ki niso v krempljih brezdomovinskega vampirja.

Iz tega divnega poročila, ki je za nas kakor nalašč čudovito lepa slika klerikalnega

sistema, naj se malo pobavimo vsaj z važnejšimi odločki.

1. Deleži in njih pravice.

Svoječasnno smo že razmrevarili naravnost monstruozno razliko med glavnimi in opravičnimi deleži, ter dokazali v tem pogledu veljkansko razliko med „Centrifugo“ in našo staro mogočno „Goriško ljudsko posojilnico“.

„Centrifuga“ ima glavne deleže po 100 gld., ki so vezani se na dvakratno jamstvo — torej vsega vkup 300 gld., ali srečni njihovi posestniki imajo po § 34. pravil se po 10 glasov, torej vsega vkup 11, z modro omejitvijo seveda, da nad 100 glasov ne sme nihče imeti. — Toda opravični deleži po 1 gld. so vezani na jamstvo 50 gld., imajo pa en sam glas. Ako pa je pri teh deležih s 50 gld. jamstva en sam glas, bi smeli imeti glavni deleži s 300 gld. jamstva največ 6 glasov, a jih imajo 11, torej 5 preveč. — Vrh vsega tega pa trdimo lahko še to-le: Jamstvo vseh opravičnih deležev po 50 gld. je brez dvoma vse realno, v slučaju potrebe bi se denar dobil. — Kdo ve pa, ali bi se dobilo še po 200 gld. od posestnikov glavnih deležev? Neki kurat Budin je dejal nekoč: „Le tožite, saj nimam nič!“ — Ako je več takih glavnih deležnikov, kakošne vrednosti je njih — jamstvo?!

Na tako premeten način se omejili znani veliki osrečitelji naroda pravico opravičnim deležem, t. j. dolžnikom. Z jedno roko so jim dali volilno pravico itd., ter se jim tako nekako polaskali, z drugo pa so jim to pravice popolnoma stisnili v kot, kajti dali so članom z glavnimi deleži toliko predprav, da sta na prvem občnem zboru samo dva taka člana preglasila vse opravilne deleže.

Dr. Pavlica je povedal v svojem nagovoru, da ima „Centrifuga“ vseh glavnih deležev 77, ki pa imajo pravico na 847 glasov, torej točno po 11 na vsak delež; vseh 196 opravičnih deležev pa ima le 196 glasov, — ali skupno more biti oddanih 1043 glasov. Dva gospoda, ki imata kar po 100 glasov, bi mogla torej preglasiti vseh 196 opravičnih deležev, ako bi tudi bilo res mogoče, spraviti jih na občni zbor! — In res je bilo zbranih na tem slovečem zborovanju celih

20 članov, osebno in s pooblastili, ki so pa imeli skupno lepo število — 441 glasov.

Tako „fino“ hočejo klerikalci voditi za nos prav take vrste ljudij, katere so ščuvali proti dr. Tumi in sploh proti naši stranki, ko smo hoteli določiti v pravilih „Goriške ljudske posojilnice“, da opravični deleži naj sploh nimajo volilne pravice (in pa pravice do glasovanja v jako važnih vprašanjih.) S tem vsaj ne pridejo nikdar v nevarnost, da bi jih kdo ščuval proti zavodu, kar ima vedno edino za nje nevarne posledice. Takrat so rentali proti nam: „glejte jih, kako bočejo dati le bogatinom veljavo v posojilnici, kmeta (dolžnika) pa potisniti v stran, — to so kapitalisti, teroristi in ne prijatelji ljudstva.“ — Nu, tu vidite, kako so pa oni pri „Centrifugi“ potisnili kmeta-dolžnika lepo na stran, davi vso oblast peščici srečnih posestnikov glavnih deležev — obremenivši uboge posestnike opravičnih deležev z veliko večjim jamstvom nego jim tiče v razmerju s pravicami. (Ako je to jamstvo določeno na 50 gld., bi moralo biti jamstvo glavnih deležev 550 in ne samo 300 gld.)

Tako smo torej iz govora dr. Pavlice srečno dognali, da je bilo navzočih 20 udov (— osebno ali s pooblastili? —) s 441 glasovi. Par gospodov je torej popolnoma brez skrbi zborovalo, ker preglasiti jih sploh ni mogote!

Na to so sledile različne zahvale, vestno zabeležene na zapisnik, sprejete seveda z odobravanjem; če je bilo to „odobravanje“ — soglasno, živahno, viharno, odusevajo, o tem molči naš vir. — Evo tako zahvalo smo omenili že na drugem mestu, namreč dr. Šustersiču v Ljubljani. V njegovih krempljih je vsa „Centrifuga“, kakor homo videli v posebnem odločku te razprave. Morajo mu torej pridno kaditi temu kranjskemu „sv. duhu“, sicer vzame sibo...!

Pokadili so z zahvalo na zapisnik še dvema gospodoma, od katerih jeden je celih 6 tednov prešteval — nekaj kronic tiste mizerije, drugi pa je kot c. kr. notarski kandidat pridno služil svitle kronce z vknjižbami, pobotnicami itd. Polog kronic se sveti še zahvala „z odobravanjem“ na zapisniku tega slovečega občnega zbora.

„Gorica“ ni priobčila nikake bilance, pač pa neka števila o sprejemkih in

izdatkih blagajne. — To kaže, da se klerikalci niti ne upajo na dan z bilanco, ki bi pokazala stanje posojilnice v pravi luči. Ali te se bojé, zato so vrgli v svet samo nekaj števil, češ: saj jih naši čitatelji itak ne bodo znali primerjati... No, to pa storimo mi v prihodnjem članku, da predložimo čitateljem mizerijo „Centrifuge“ ob tako sijajnostnem pričetku in ob toliki reklami ter agitaciji iz vseh farovžev in celo po spovednicah.

(Dalje pride.)

Krivoverskemu „Primorskemu Listu“.

„Edin.“ piše: „Latinski učenjaki iz goriške bogoslovnice, ki se zbirajo okoli „Prim. Lista“, so napali sv. Rimsko katoliško cerkev slovenskega unijatskega obreda in zasramovali njone svete obrede. Ko smo jih mi pozvali, naj prenehajo s svojimi, s krivo vero oskrunjenimi rokami razbirjati tako pohujšanje mej vernim slovenskim ljudstvom, imenovali so nas pravoslavne razkolnike. Mi smo jih pozvali, da dokažejo to svoje obrekovanje. Dokazali smo jim, da je slovenska unijatska cerkev sveta in ravno tako katoliška in apostolska kakor latinska. Da bi nevednim svojim čitateljem svoje laži, svojo krivo vero in svoja obrekovanja prikrili, zagnali so krik: „Edinost“ laže! Podobni so tatu, ki je ukradel uro, pa kriči: primite ga, primite ga, ker je ukradel uro! S tem bi hoteli odvrti pozornost ljudstva od sebe.

Napali so nadalje sv. slovensko Ciril-Metodovo cerkev, ustanovljeno dne 4. januarja 868. po papežu Hadrijanu II. Oni dobro vedo, da imajo Slovenci v sv. katoliški cerkvi tudi svojo lastno slovensko cerkev, ravno tako, kakor Latinci, Grki, Afričani in sploh vsi narodi prvih stoletij krščanstva. Saj je njihov prvak dr. Josip Pavlica v kolektarju družbe sv. Mohorja — takrat se ni bilo na Goriškem visokih nemško-latinskih politikov — javno in navdušeno zval slovensko ljudstvo, da se vrne nazaj k sv. Cirilu in Metodu, da zahteva svoje cerkve in altarje, da zahteva sveto slovensko unijatsko cerkev in njene lepe in svete obrede. To je bilo še leta 1899., danes pa pljuvajo na to in se ne brigajo, da s tem skrunijo tudi sveto rimsko katoliško cerkev samo.

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravske.

(Dalje.)

Torej ti povem: ne vem, kako si kristijani mislijo življenje, toda to mi je znano, da kjer se pričena njih nauk, tam se konča rimska vlada, tam konča Rim, konča življenje ter razlika med zmagovalcem in premaganim, med bogatinom in revežem, med gospodarjem in sužnjem, tam preneha vlada in cesar ter ves svetovni red, a namesto tega nastopi Kristus ter nekakšno milosrdje, kakoršnega doslej ni bilo, ter neka dobrota, nasprotna človeškim in našim rimskim nagonom. Meni je seveda dokaj več mar za Ligijo, nego za Rim in vso njegovo oblast, ter bi se dosti ne zmenil, ko bi tudi propal ves svet, samo ko bi le njo mogel imeti v svoji hiši. Toda to je vse kaj drugega. Njim, kristijanom, ni dovolj, da se prilagodiš besedam, marveč je treba, da tudi čutiš, da je samo tako prav ter ničesar drugega nimaš v svoji duši. A jaz — bogovi so mi priča — tega ne morem! Mar razumeš, kaj to pomeni? Nekaj tiči v moji naravi, kar nasprotuje temu nauku, in ko bi ga tudi priznavala moja usta, ko bi se tudi držal njegovih predpisov, dejala bi mi moja pamet, da to delam le iz ljubezni do Ligije, in ko bi nje ne bilo, da bi mi ničesar bolj zopernega ne bilo na svetu. Čudna stvar pa je to, da to razume tudi oni Pavel iz Tarse, da to razume navzlic svoje

preprostosti in nizkega stanu tudi oni stari theurg, njihov poglavar Peter, ki je bil učenec Kristusov. Ali veš, kaj ona delata? Molita za-me ter prosita za-me nekaj, kar ona imenujeta milost; toda mene muči samo nemir in čimdalje večje kopnenje po Ligiji.

Pisal sem ti, da je odšla skrivoma, toda odhajaje mi je zapustila križ, ki ga je sama naredila iz vejice sreboti. Ko sem se sprebudil, našel sem ga v svoji postelji. Sedaj ga imam spravljene v svojem „lazarju“ ter sam prav za prav ne vem, čemu se mu bližam tako, kakor bi tičalo v njem nekaj božanstvenega. Ljubim ga, ker so ga zvezale njene roke ter ob enem mrzim, ker naju on loči. Časih se mi zdi, da tiče v vsem tem nekaki čar in da je oni theurg Peter, dasi pripoveduje, da je bil preprost ribič, dokaj večji od Apolonija in od vseh drugih, ki so bili pred njim in da je on začaral nas vse: Ligijo, Pomponijo in mene samega.

Pisal si mi, da iz mojega poslednjega pisma diše nemir in otožnost. Otožnost me prevzema radi tega, ker sem jo znova izgubil, nemir pa za to, ker se je v meni vse nekako spremenilo. Odkritosrčno ti povem, da moji naravi ni ničesar bolj zopernega, nego oni nauk, a vendar, odkar sem se seznanil z njim, ne poznam več samega sebe. So-li to čari ali ljubezen? Kirka je s svojim dotikanjem spreminjala človeška telesa, v meni pa se je spremenila duša. Ko sem se vrnil domu, me nihče ni pričakoval. Vsi so si mislili, da sem v Beneventu in da se tako kmalu ne vrnem, radi tega sem našel v vsej hiši nered, pijane sužnje ter gostijo, katero so si priredili v mojem trikliniju. Smrti so se poprej nadejali, nego mene, in gotovo bi se nje ne bili toliko vstrašili. Tebi je znano, kako s krepko roko vladam v svoji hiši, radi tega so se zgru-

dili na kolena ter nekateri celo omedleli od strahu. Ali pa veš, kaj sem storil? V prvem hipu sem v resnici hotel poiskati šibe ali razbeljeno železo, toda takoj na to sem začutil neko sramoto, in jeli so se mi smiliti ti siromaki. Med njimi me nahajajo tudi stari sužnji, katere je še moj ded, M. Vinicij, za cesarja Augusta pripeljal od Rena. Zaprl sem se v svojo knjižnico in tam so mi prišle čudne misli v glavo, namreč, da po tem, kar sem slišal in videl med kristijani, ne smem tako ravnati s sužnji, kakor sem doslej ravnal, ker so tudi oni ljudje. Oni so nekoliko dni prebili v smrtnem strahu, ker so si mislili, da sem odložil to radi tega, da si za njih izmislim nekako strašnejšo kazen, toda jaz jih nisem kaznoval, ker jih nisem mogel. Tretjega dne sem jih poklical k sebi ter sem jim rekel: „Odpustim vam, toda glejte, da mi s točno službo popravite svojo krivdo.“ Na to so se zgrudili na kolena, zalili se s solzami, stezali proti meni roke ter me klicali svojega očeta, in s sramoto ti priznam, bil sem radi tega močno ganjen. Zdelo se mi je, da vidim v tem hipu sladko Ligijino lice in njene oči, polne solz, kako se mi zahvaljuje za to ravnanje. Čutil sem sam pri tem solze v očeh... Evo, priznavam ti, da si brez nje ne vem pomagati, da se osamljen ne počutim dobro, da sem naravnost nesrečen in da je moja žalost še večja, nego si nemara domišljuješ. Kar se tiče mojih sužnjev, me je samo to osupnilo. Moje odpustčenje nikakor ni povečalo njihove svojeglavnosti, niti ni razdrlo redu, toda strah jih nikdar poprej ni tako spodbujal k delu, kakor jih sedaj spodbuja hvaležnost.

(Dalje pride.)

Napali so sveti slovenski cerkveni jezik in ga tako zasramovali, kakor ga niso nikdar najhujši naši sovražniki. Tukaj so presli meje glavnega temelja sv. katoliške cerkve, ki se je vedno borila proti židovskemu kozmopolizmu in odločno branila individualnost vsakega naroda. Sv. katoliška cerkev ni nikdar usiljevala latinskega jezika v tem smislu, kakor oni uče. Tako so delali pač le posamezni c. kr. moderni nemško-latinski škofje po vzgledu svojega prednika škofa žalostnega spomina Wihinga. Takim načinom se lahko doseže v sedanjem času, ko je sveta cerkev Kristova naravnost v železne verige uklenjena — visoke c. kr. cerkvene časti. Pri tem se pa uničuje sloboda sv. cerkve; javna morala in ubogo katoliško ljudstvo pa trpita neizmerno.

Malo je škofov, ki govorijo s sv. Petrom: „treba je bolj ubogati Boga, nego ljudi.“ Zlasti pa jih ima naš ubogi slovenski narod jako malo. Dokaz temu so ravno duhovniki, ki se zbirajo okoli „Prim. Lista“. Zgodovina pozna malo takih slučajev, da bi profesorji semenišča smeli takim načinom pisati, kakor pišejo v „Prim. Listu“. Mi ne moremo n. pr. napadati kardinala Missijo, da se on, sin slovenskih starišev, piše nemškim pravopisom. Saj dobro vemo, kako so nastale pisave imen po naših matičnih knjigah. Tudi ne moremo kriviti kardinala Missijo, ako ima njegova rojstna vas nemško ime. Nas bolj zanima znati, ako je kardinal Missija ostal zvest svojemu narodu, ako ni delal nikdar proti njegovim koristim in ako je v pogovoru z odlično osebo znal s pravim slovenskim ponosom braniti čast in veljavo slovenskega jezika. Tudi nas zanima znati, kako je zapisal svoj občevalni jezik povodom ljudskega štetja. Imamo pa povoda sumiti o vsem tem, ker smo ravno pri slovenskih škofih doživeli žalostnih razočaranj.

(Dà, dà! Sum je opravičen, pa tudi pregovor: Tiha voda globoko dere. Uredn. „Soče“.)

Mi znamo, da je sedanji škof Ricmanjcev Julij Drohobecki rojen Malorus, sedaj pa navdušen Hrvat in sploh Slovan, ki trosi vse svoje dohodke in trtjuje vse svoje moči za duševni in telesni blagor naroda hrvatskega, s katerim imamo tudi mi nekaj skupnega. Ricmanjci so bili osebno pred njim in so videli pravega naslednika naših blagovestnikov Cirila in Metoda — videli so moža, ki nima v roki — meča. Ali razumete sedaj, zakaj mi ljubimo vladiko Drohobeckega? Branili ga bomo vselej in povsod, z vsem navdušenjem in z vsemi močmi. Proti vam, zasramovalci in skrunitelji naših najlepših in najdragocenejših svetinj, stali bomo vedno v boju. Ne odložimo prej orožja, dokler vas ne razkrinkamo pred slovenskim ljudstvom“.

DOPISI.

Iz Dornberga, koncem svečana. —

Nas g. Juvancič vedno besni in tudi prepustni čas je imel včasih govore, ki se nekam čudno slisijo. 10. t. m. je pral najprvo sebe, da ako sejalec tudi z umazano roko seje seme, če pade na rodovitno zemljo, požene sad. Prav, tako dela kmet, pa mora popred njivo zorati. Vi pa ravno narobe! Sejte nam seme božje besede in počudujte, kakor so delali

Evangelij v Vipavi in okoli Vipave.

Zgodovinska črtica na podlagi deloma še neznanih dokumentov.

Spisal V. A. Schmidt, evangelijski župnik v Gorici.

(Iz nemškega rokopisa poslovenil I. K.-č.)

Komu bi ne bilo znano ljubeznivo mestece Vipava ob vznožju Nanosa? Naši otroci vedo o njem, kajti že v maju jim prinesejo od tam prve črešnje, odrasli je tudi poznajo, kajti po naporu in vročini dneva se počutijo dobro v prijaznem razgovoru pri kozarcku izbranega belega vipavca, in oni drugi ljudje naših krajev, ki hote spoznavati kak kraj po razpogledu, ne samo po tem, kar daje jedi in pijače, ne pozabijo pogleda na mestece, ki je stisnjeno na malem prostoru, ki v strmo padajočem zanožju Nanosa plašljivo tiči kakor v kotu, in kakor bi se hotelo skriti, ter se odpre od južnozahoda doslednemu izletniku komaj takrat, ko stoji že pred njim.

Toda ni se mu treba sramovati, kajti pokazati ima mnogo, radi česar je marsikatero drugo sovratno mestece pač lahko zavida. Čuva uhod h geološkim tajnostim; v

vasi predniki, ne da nas vedno pikate kakor gad. Tako dolgo gungate, da pridete do naprednjakov. Kakor zvijate „čumpo“, tako zvijate pridige ter zmirljate, česar se je naučila tudi vsa vaša bandal. Tisti dan se je bil spravil na naprednjake, vil je in vil ter nas stavil v zasmeh svoji bandi, da spravi vso naprednjasko učenost v orehovo lupino. Kaj takega stori vsegamogočni in tež kvintal težki Lovre. Mi pa smo slisali od nekega izmed njegovih sošolcev, da ta Lovre je imel v solah strašno trdo bučo, da bi se kaj priučil. Aha, sedaj pa je Lovre g. nunc! To pa je kaj drugega. Koliko kokosjih nozgan ima že Juvancič v sebi, je lahko učen, in vsakoletni dar prešičjih jezikov, to izda za nadarjenost!! Kriči, da bomo vsi „ferdamanj“. Ljudje pravijo, da takega gadjega pikanja ne bodo več poslušali. Ako smo torej po mislih tega zdražbarja izgubljene ovce, naj nas pusti pri miru, naj drži pa rajši svoje kozličke za rožičke, tistega večjega kozla pa naj priveže za roge pred svoja vrata.

Pred postjo sem srečal neki dan neko vdovo ter jo vprašal, kaj ji je, da je tako žalostna. Odgovorila je, da je bila v farovžu, kjer je plačala po ranjekem možu sv. maše, potem pa jo je župnik obdeloval, ali ni hotela prav z besedo na dan, le to je bilo razumeti, da ji je očital, da ima v hiši umazan časnik in da bodo nesrečni, ako ga bodo čitali. Tisti, ki čitajo „Norico“ in „Prismojence“, v katerih obeh mrgoli lažij, pa ne bodo nesrečni. Kaj lažij je tam le iz Dornberga. Ali vse to je na katoliški podlagi, vse to je roženkravt! „Katoliški liberalci“.

Izpod Čavna. — Par vrstic moram napisati v odgovor dopisniku „Gorice“ od 23. februarja t. l., ker se ni oglasil nikdo izmed napadenih, to je: F., K., P., F. in P., posebno kar zadeva P., katerega je dopisnik napadel, da ne pije črnega vina. Pa tudi belega bi ne pil, ako bi mu črni denar ne podprl treh voglov pri hiši. F. smo pa poznali še prej, da je imel vse vogle brez črnega denarja podprte. Ako pa je bil toliko srečen, da je dobil tudi črni denar, kaj mari to dopisniku? Popolnoma nič.

Da pije res le belo vino, to je resnično, ker črnega ne pije. Pa tudi belega ne pije toliko, kakor tisti iz Rihemberga, ki je agitiral po Gor. Vrtovini glede volitve v cestni odbor, in se ga je toliko navlekel, da so ga mogli skozi vas odnesti, da ni zadel s svojim rudečim nosom ob vogel. Tudi tam pod Preserjem nedavno mu je bila cesta preozka, in sam vrtovinski volilec, tisti, pri katerem se je majal, je spoznal, da tak mož ni za cestni odbor in ga tudi volil ni.

Z Banjšče. — Mislili smo, da je že s snegom „fuč“, ali glej, zopet sneži in kadi, da je groza. Staro in mlado boleha za „dorencju“ (hripo), tudi plućnica se pojavi sedaj v tej sedaj v drugi hiši.

Nashe poti ali ceste so take, da je groza — razdrte, razdrapane, po njih je kamen pri kamenu, seveda debelo kakor tvoja glava, tako, da v Gorico morata vedno dva z vozom, jeden, da goni, drugi, da pridržuje voz, da se ne zvrne. Nashe poti so v sramoto naši lepi planoti — lepim travnikom in lepemu polju. Kdo je pa kriv, da je tako debelo kamenje na potéh in da so tako slabe poti?

I. Oni, kateri meji s potjo, kajti on vse kamenje, katero na polju izkopa, vrže na pot.

treh velikih in v več manjših rokavih kipe kvisku široke vodene gromade poleg hiš in pod hišami iz mogočne Nanosove skalne peči, odtoki onih ne se dognanih kraskih jam, izmed katerih sta dve pač v sedanjem času odprti, ker so jih prebili, kot podzemeljski jeziki. Obstranjuje je strma, raztrgana skalna kopa, na kateri stoji, nedolotljiva po starosti, mogočna razvalina, svareče znamenje preteklih stoletij. In naše malo mestece nima malo obhodovalcev; od vseh strani privzdignejo vratove ter se postavljajo visoko, da bi videli globoko doli stoječe mestece. Resno in začudeno gleda s svoje ponosne visine trdno spojen Nanos naravnost navzdol na mestece, nanj privito, katero se kar nič ne boji, da bi utegnil kedaj pasti na nje ter je pokopati, ki tudi ne omahuje in ne beži, kadar pride dol njegova neverjetno močna burja, da bi isto pretresla do temelja; nasprotno stoji tesno združeni po vrsti kakor v varstvo vrhovi hribov, ki prijazno pozdravljajo s svojimi cerkvami nizdol naše mestece, v katero je uhod od vseh strani, od Trsta, Gorice kakor od Krajskega jednako ugoden in katero je istotako od vseh strani krasno vidljivo.

II. Županstvo, ker ne zabrani metanja debelega kamenja na poti in ker ne popravlja (ne zaukaže) nobenih poti.

Škoda je naši občini, da nam je umrl mož, kateri je naredil mnogo dobrega: Ranjki župan Humar je meril sam pot do Vrha-Ave — in kako lepo jo je izpeljal — ako bi se živel, imeli bi bili že davno skladovno cesto. Imeli smo tudi lepe poti, ko je še živel, on nam je zaukazal kupiti kladivo za kamenje toleci, katera imamo še sedaj, a spijo spanje pravičnega.

Komanda manjka pri nas, pa bi že bilo. Izvoljen je sedaj nov cestni odbor za naš okraj; mogoče, da nam vrže drobtinico, da se nas usmili. Cestni odbor nam je pred tremi leti ponudil priliko, to je, da nam zgradi pot, ako mu pomagamo z „rabotami“. — Ne pišem le, v tem oziru, rečem, starišine, bodite moške in ne jemljite besed nazaj — drugače ne bomo imeli ne poti ne mlekarne — ne sirarnice ne pošte, nič z eno besedo. Na svidenje. Banjškar.

Domache in razne novice.

Osebnosti. — Stavbni komisar I. Waldek v Trstu je imenovan višjim stavbenim komisarjem za tehniško službo pri postnem in brzojavnem ravnanstvu v Trstu. — Pisarniški oficijal pri deželni sodnji v Trstu Karol Kovarčič je imenovan pisarniškim vodjem pri okr. sodnji v Rovinju.

Konfiskacija in priloga. — Sobotno število nam je zaplenilo državno pravdnštvo. Opoludanske pošte so bile že odšle, ko se je izvršila zaplenba. Radi tega smo bili uverjeni, da dobé zjutranje izdanje vsi naročniki po Soški in Vipavski dolini. Ali zgodilo se je nekaj izrednega. Vodstvo tukajšnjega glavnega poštnega in brzojavnega urada je dalo brzojaviti na vse liste pošte, na katere je bilo poslano zjutranje izdanje „Soče“, da „Soča“ je zaplenjena, da jo morajo vrniti, kar se je zgodilo v nedeljo. Nas oblasti o tem niso obvestile, marveč smo le slučajno zvedeli o tem, da so prišle številke zjut. izdanja nazaj v Gorico. Radi tega si nismo mogli drugače pomagati nego tako, da smo priredili današnji številki prilogo, v kateri so vse poglavnejše reči iz sobotne „Soče.“ To prilogo dobé vsi tisti naročniki, ki niso dobili sobotne številke. — Kaksno je bilo postopanje poštnega urada nasproti nam, ko nas niti ne obveste o tem, kar delajo proti nam v škodo, to pa za danes presodi čitatelj sam!

Pozor! — Veliki „Varieté“-večer „à la Ronacher“ kolesarskega društva „Gorica“ se bo vršil v nedeljo dne 24. marca v veliki Dreherjevi dvorani. Sodeluje iz posebne prijaznosti več gospodov iz Ljubljane in Celja, ki nastopijo v raznih humorističnih, deklamatoričnih, telovadnih in pevskih točkah. Petje oskrbi novo sestavljeni društveni oktet. Natančni program objavimo v soboto. Rodoljube v mestu in na deželi opozarjamo prav posebno na ta večer, ki se priredi v največjem slogu dunajskih „Varieté“-večerov ter ponudi občinstvu glede različnosti točk in obširnosti programa nekaj izvrednega.

Jour-fixe kolesarskega društva „Gorica“. — Svetla luč iznajdbe „kunstnih“ ameriških glav je prodrla v soboto tudi med nas Goričane ter nam po zaslugi kolesarskega društva razsvetlila dozdej tu popolnoma neznano metodo brzosliskarije „à la minute“ s pomočjo magnezijske luči. Renomirana tvrda John Jerkis-son & Comp. iz Čikage je demonstrirala to novo iznajdbo z izvanredno rutino, fotografirala vse, „kar leze ino gre“, za bagatelno petih grošev. Krasno vspele slike, zadete z izvanredno natančnostjo,

Kotlina Vipave so starozgodovinska tla. Učenjaki nam pripovedujejo in upogled potrjuje, da je moralo biti tam v zgodovinskem času jezero. Za ljudstva je bil naš kraj vrata, skozi katera so drla v italijansko nižino. O turskih vojskah nam pripoveduje zgodovina prav tako, kakor o Napoleonovih armadah, da so zapustile tu svoje sledove.

V ta po naravi in po zgodovini jednako odlični kraj želimo peljati p. n. čitatelja. Zgodovina mogočnega duševnega gibanja šestnajstega stoletja s svojo posledico, katero je opaziti gledé jezika, kulture in ljudskega življenja se v mnogem oziru, naj se vrsti pred tvojimi očmi, sestavljena po ustnih ter rokopisnih starih poročilih; slednjih se je dotaknil deloma Dimitz v svoji zgodovini Kranjske. O tem času pravi Dimitz, da se je odlikoval po kulturnem vzletu na vse strani jednako ter da se ni vrnil pozneje nič več na tak način. Pripominjamo, da iz tega časa izvira današnji slovenski književni jezik, ustvarjen po Primožu Trubarju, reformatorju kranjskem.

Šestnajsto stoletje je bilo čas prekulj na mnogih poljih, tako tudi na onem vero-

so vzbudile splošno presenečenje in obče zadovoljstvo. S smešljajčim obrazom so zri navzoči divne popolnoma v naravnih barvah izvršene „pildke“, katere jim je firma razdelila v reklamnih zavikih, ki so v enajstih jezikih oznanjali sveto visoko stališče ameriške umetnosti. Velikanski plakat, izvršen v najhujši secesiji, pa je pozivljaval navzoče v fotografirni atelier ameriških umetnikov. Po dovršenem fotografiranju so uprizorili navzoči jako zabavno družabno igro ter nabrali pri tej priliki za prepotrebno „Pevsko in glasbeno društvo“ nad 20 kron.

Vse je bilo veselo in zadovoljno — in če hočemo tvoriti tako kakor drugi — tudi vse dostojno, čeprav brez raznih „piccolov“ in drugih kometov črnega obneha. Za prihodnji sobotni jour-fixe se vrše že priprave. Posamezne točke javimo v četrtek. Rojake, ki žele elegantne in inteligentne družbe, vabimo na kolesarske jour-fixe; zabavali se bodejo izborni!

Trgovska - obrtna registrovana združenja v Gorici opozarja p. n. gosp. združenja na drugi izvanredni občni zbor, ki se bode vršil v nedeljo dne 24. marca v dvorani „Slovenske Citalnice“ v Gorici, ker za prošlo nedeljo sklicani občni zbor z ozirom na to, da bi se morali istega udeležiti 1/3 združenikov, ni bil sklepčen. Jedinna točka dnevnega reda je prememba pravil, torej za vsakega združenika zelo važna zadeva, zbog česar bi bilo želeli prav mnogobrojne udeležbe.

Darovi. — Družbi sv. C. in M. je darovala neimenovana gospa 20 kron. — Hvala lepa.

Naša prekornostna družba sv. C. in M. ima mnogo izdatkov, a dohodki se manjšajo, tako, da je družba v nevarnosti.

Rodoljubi! Ni treba zgubljati mnogo besed, marveč kratko prosimo: Sežite po možnosti v žep in darujte!

Kar dobi naše uredništvo, se bo posiljalo koncem vsakega meseca naravnost glavni družbi v Ljubljano!

„Goriška tiskarna“ daruje 40 kron. — Gospa J. G. 10 kron.

Za Žilca se je nabralo v veseli družbi v gostilni Borjancičevi v Breginju kron 4.

Rujav dež v Gorici. — V noči od nedelje na ponedeljek in naslednje jutro 11. t. m. je padal v Gorici dež, poln rumenorujavega, jako drobnega prahu. Kmalu po polnoči je votlo gromenje naznanjalo prvo letošnje nevihto. Oblaki so bili zelo nizki in so zakrivali Sveto goro in Trnovsko planoto doli do vznožja. V jutro so odsevali daleč po obzorju v čudni rumeni barvi. Ker je dež padal po noči z vetrom, so bile šipe v oknih vse oskropljene z rjavim prahom in tlak na cestah v Gorici je še popoldne bil pokrit z rjavim blatom. Čudni dež je bil ves dan predmet razgovorjanju. — Brzojavna poročila v časnikih naznanjajo, da je prav tak dež padal po Siciliji že v nedeljo zjutraj. Neuko ljudstvo je onod bilo zelo preplašeno vsled tega in se je zbiralo v procesije. — Veter je z rumenorujavim prahom obložene oblake privedel preko Italije ob enajsti uri zvečer do nas in tedaj je začel padati čudni dež v Gorici. — Bržkone je bil veter vzdignil prah v Sahari, ga prenesel v oblaki preko morja in potem še preko Italije. — Tak dež v Italiji nikakor ni redka prikazen, zlasti v početku spomladi, včasih pa seže tudi preko naših planinskih dežel in preko Ogrske. Dne 25. februarja 1896. je bil silen vihar vzdignil prah v Srbiji in odnesel v oblake, potem je prah padel s snegom po Koroškem, Štajerskem, Ogrskem, in še celo na Dunaju so imeli „rudeč sneg“.

Učiteljsko društvo za gorški okraj je zborovalo dne 7. t. m. v slov. deželni kmetijski soli s sledečim dnevnim redom:

1. Društvena reorganizacija.
2. Cvetličarstvo.
3. Razni predlogi.

nauka. Nauk Lutra, ustanovljen na sveto pismo, je vžgal čudovito celo Evropo. Med avstrijskimi deželami je bila posebno Kranjska, ki je zgodaj do najnižjih ljudskih slojev pripadla menihu wittenberskemu. Plemstvo mu je vriskalo naproti, in po gradovih kakor po mestih povsodi so odpravili v božji službi ceremonijelnost ter oznanjevali na staropostolski priprosti krščanski način presunljivo naznanilo o zveličanju ljudi po Jezusu Kristusu. V polnih vrstah je hitelo ljudstvo k besedi božji in kmalu so nastala gojišča krščanskega duha v solah, na novo ustanovljenih povsodi, posebno v Ljubljani. Predalec bi sli, ako bi podali tu obsežno sliko evangelijske nauka, ki je vladal od l. 1520. do 1598. na Kranjskem. Omenjamo le, da je bilo tam nič manj nego 64 evangelijskih, dobro organizovanih občin, s Primožem Trubarjem v Ljubljani na čelu kot evangelijskim nadpastirjem poleg nenavadnega naraščanja ljudske izobrazbe kakor tudi uglobljenosti in jezika ljudstva. Kako je došla reformacija in protireformacija na Vipavsko, to pa bodi namen nastopnih vrst.

(Dalje pride.)

Zal, da nimamo nikakega točnega poročila. Objavljamo le toliko, kolikor smo posneli iz privatnih razgovorov.

O društveni reorganizaciji je zanimivo poročal nadučitelj gosp. Alojzij Urbančič, kateri je tudi že sestavil primerna pravila. Reorganizacija po poročevalcem načrtu je bila soglasno sprejeta in izročena posebnemu odseku, kateri naj jo nemudoma izvrši s sodelovanjem poročevalca. Po tem načrtu bi se ustanovilo društvene podružnice na Kamalskem, v Brdih in na Ajdovskem, katere bi zbirale vse učiteljske pod svoje okrilje k delovanju za blagor šolstva in za ljudsko prosveto k rednim mesečnim zborovanjem. Ta ideja združevanja v manjših okrožjih je jako lepa, ker je prav lahko izvršljiva. Dobre pol ure do zemljepisnega središča v posameznih okrožjih se lahko vsako potrudijo brez posebnih stroškov in težav.

O cvetličarstvu je predaval znani veščak g. nadučitelj Franc Strnad iz Črnic. Zeleti je, da bi se to lepo poročilo priobčilo v enem ali drugem listu, da bi se seznanili tudi širši ljudski sloji, osobito naše narodne dame, z vzgojevanjem vrtnih cvetlic, kakor tudi z negovanjem istih v sobah po loncih.

Med raznimi predlogi se je živelno debatovalo o najnovejši uredbi učiteljskih plač, posebno o petletninah. Govorilo se je tudi o povzemanju pavšalov za kurjatev radi letošnje izredno ostre in dolge zime, ter o slovenskih zastavah, katere je zahtevali za vse sole v okraju.

Okrajnemu učiteljskemu društvu želimo najlepših uspehov v boju za učiteljske stanovske pravice, za njih gmočno izboljšanje in za povzdigo naše narodne šole, proti kateri se haš v sedanjih časih pojavljajo besni sovražniki. Tesna organizacija je pač najboljša obramba našemu vrlému učiteljsstvu. Torej na organizatorsko delo!

Razpis castnih nagrad. — Podpisano vodstvo „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih društev“ razpisuje dve castni nagradi po 100 in 60 K za dva najboljša mladinska spisa, obsežajoča najmanj po tri tiskovne pole. Spisa morata biti izvirna in primerna otroškemu duhu. Rokopisi naj se pošiljajo predsedništvu „Zaveze“ do dne 1. junija t. l. Pisatelji naj se ne podpisujejo na svoj rokopis, temveč naj priložijo svoja imena v zaprtem ovitku, na katerem bodi zabeležen naslov doličenega spisa. Spise bodo ocenjali posebni ocenjevalci. Ocenjena spisa bodo leta „Zaveze“ in izideta kot III. in IV. zvezek „Mladinske knjižnice“. V Ljubljani, dne 7. marca 1901. — Vodstvo „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Predsednik: L. Jelenec. Tajnik: Drag. Česnik.

Iz zahodnih Brd je priobčil g. Gradenski v „Gorici“ dolg dopis v odgovor dopisu v „Soci“ od beneške meje. Tu ni prostora, da bi se morda bavili z dopisom, ali nekaj pa je moramo povedati. Kaj v početku dopisa podtika g. Gradenski g. učitelju Mlekužu, učitelju v Višnjeviku, oba dopisa od beneške meje. Zakaj? Menda zato, ker vé, da proti g. Mlekužu je ljudstvo kolikor toliko nahujskano — saj veste, kaj se je bilo zgodilo z njim na znanem shodu — no, in tako malce podražiti ljudi proti učitelju, pride izvestnim ljudem včasih prav. Kako pa je neopravičeno vse podtikanje in vsa gonja proti g. učitelju Mlekužu, povemo s tem, da on ni pisal tistih dveh dopisov, marveč smo jih dobili iz druge roke. Vsak M. se ne pomeni Mlekuža, kakor ne vsak G. se Gradenskega; vrhu tega je pa poljubno dopisniku izbrati tako ali tako črko, ako jo že hoče postaviti pod podpis. — Ostali del dopisa pa prepustimo gosp. dop. za eventualni odgovor.

Mala vasica Sveto pri Komnu postaja od dne do dne bolj zanimiva. Sedaj je dopis v „Gorici“, sedaj v „Soci“ in „Primorcu“. Gre pa v glavnem za odpravo gospodarskega sveta, kateri drugi zopet zagovarjajo, vsa reč pa se vrtili okoli tiste osebe, kateri nađevajo ime „klampin“. Da imajo prav naši dopisniki, o tem ni dvoma, ker premišljeno sodijo o tej reči, kar je prav jasno razvidno iz dopisov v naših listih. Zato jim želimo tudi vspeha. — In sliči dopisi pa pričajo o živem gibanju, ki vlada po deželi.

Pazite na otroke! — V Dornbergu je pustila neka mati svojega 3 leta starega dečka samega pri ognjišču, ona pa je skočila v drugo hišo. Otrok je prišel v doliko z ognjem, unela se mu je obleka in otrok se je ožgal. Ko je prihitela mati, mu že ni bilo mogoče več pomagati. Drugi dan je umrl za spečeninami. Stvar pride pred sodnijo; sodnijska komisija je že bila na licu mesta, kjer se je zgodila nesreča.

Povsodi ga iščejo. — Res smešno je že do skrajnosti tisto stikanje po „Gorici“ po Gabrščekovi osebi. Smešno bi bilo, ako bi mi rekali na pr.: To je pisal dr. Gregorčič ter bi mu podtikali članke in notice in morda še dopise, kateri so na sploh v „Gorici“, čeprav stoji morda s tem ali onim v zvezi, in prav tako je smešno iskati v vsaki črki v „Soci“ Gabrščeka (včasih za spremembo iščejo dr. Tumo!) Pa še strašno smolo imajo. Prav take reči mu podtikajo najraje, na katerih je povsem nedolžen, da le dobé priliko, udariti po njem, čitatelja pa da odvrnejo od predmeta, o katerem bi morali govoriti.

Kar se tiče očitane nereda, naj se prizadeji gg. primejo lepo sami sebe za nos ter naj premišljejejo, koliko nereda so za-

krivili oni sami. Vest o župniku Kokošarju je po naših poročilih resnična in tudi „Gorica“ si ne upa reči, da ni. Gledé dopisa in notice o župniku K. pa imajo zopet smolo, ker ju podtikajo Gabr., kateri ni pisal ne enega ne drugega. In iz tega vidite, kako neopravičeno je stikanje po njegovi osebi in razno podtikanje!

S tem je rešeno vprašanje, kdo bje sam sebe po zobeh!

Iz Črnic sta v zadnji „Gorici“ kar dva dopisa. Prvi je spisal g. župan Kosmač, ki se je tudi podpisal, drugi pa je najbrže iz tiste roke, katere je napisala dosedanje dopise, katerim je ta nadaljevanje. Kar se tiče g. župana, jemljemo njegova pojasnila na znanje, v kolikor je to potreba, gledé drugega dopisa, katerega vkljub velikanski dolgoti se ni konec, ker isti se le pride, menda danes, pa počakamo, kaj reče sirokoustni gospod do konca. Naprednjake imenuje „napenjake“, „naprdnjake“, morda razveseli nas danes s kakim novim imenom. Ako se bo zdelo vredno našim gg. dopisnikom, se že oglasijo.

Listina. — G. dopisniku iz D. Vaš dopis pride na vrsto v četrtek. Da ga ni bilo doslej, temu je vrok ta, da nismo imeli prostora, ker je bilo v izobilici drugih dopisov in drugega gradiva. Torej nikari ne iščete vzroka drugje. Kadar pridete v Gorico, se v tem pogledu lahko oglašite pri nas. Zdravi. — A. L. v Čr.: „Volar. skladbe“ prodaja vdova Franc Volaričeva v Gosp. ulici št. 7. Pozdravljamo!

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Včeraj je bila na dnevnem redu predloga o kontingentu novincev v drugem citanju. Fořt je rekel, da ni treba misliti, da se je izvršila kdo ve kaka prememba v mladočehem klubu, ako so spreminili svojo taktiko glede na predlogo o novincih. Zastonj je misliti na kako redno poslovanje zbornice. Mogoci sta v Avstriji le dve obliki vlade: absolutizem ali federalizem. Pričeti bo treba z letom 1848. ter urediti novo konstitucijo s pomočjo narodov. Skerl (liberalni Nemec) je trdil, da le centralizem more vladati Avstriji. Udržal je govoril proti nemščini kot armadnemu jeziku, Poljak Pastor pa za dveletno službovanje. Seja je zopet danes.

Narodni socialisti češki so imeli v nedeljo shod v Plzni. Govoril je Klofač proti Mladočehom in vladi. Parlament ni drugega nego židovska borza, kjer gre le za osebne interese. Radikaleci hočejo kontrolirati Mladočeh v mahinacijah z vlado.

Sedaj ugrabijo, ali pojde cesar v Prago na blagoslovljenje novega mostu čez Vltavo, kamor ga je povabila občina praška. Nemci smatrajo tak obisk celo za koncesijo Čehom zato pišejo skrajno nervozno. Nekateri listi so že dementirali vest, da pojde cesar v Prago, drugi pa trdijo, da le utegne iti.

Češt o dr. Šustersiču. — Vodilni češki časopis „Narodni Listy“ pravi: „Najzabavnejše je, da si glasom „Information“ lasti zaslugu za premirje tudi predsednik „Slovanskega centra“, dr. Šustersič. Cloveku, ki svojo otročjo trmoglavostjo onemogočuje ustanovitev skupnega kluba za vse Jugoslovane, torej kluba, ki bi ga češka delegacija z največjo radostjo pozdravila, se s češke strani sploh ne sme nikdar nasproti priti, njemu seznaše strani ne sme nobena prijaznost izkazati“. Tako mu pišejo Čehi, ker si lasti dr. Šustersič tudi zaslugu, da so Čehi opustili obstrukcijo. „Grössenwahn!“

„Slovansko središče“ nekako poka. Poljakom se je „Šustersičev“ klub zelo zameral, ker so pri razpravi o galiskih volitvah Stojalovskega prijatelji, katere je Šustersič vzel pod svoje krilo, s kolci in poleni butali po polskem kolesu. Takega zabavljanja se nismo šisali, in naravno je, da je sedaj Šustersič vitez Javorskemu — goli in čisti zrak. Pri tem pa se je „središču“ primerila še druga nesreča. Ob priliki glasovanja o Liguorjanski interpelaciji je Šustersičev somišljenik Kubik očito in s polnim prepričanjem glasoval za to, da naj se odlomki iz Liguorijeve morale javno v zbornici prečitajo. Opravičeval se je z moč s tem, da se mu je videlo to potrebno z oziroma na razmere v Galiciji. Vraga, kake so pač te razmere? To pa je bil tudi načelnik Šustersiču prehud tobak, in Kubika je slovesno izključil iz svojega središča. Če so se izključili tudi njega prijatelji, nam ni znano. Za solidarnost, ki vlada v „lepem“ klubu, pa je vsekakor značilno, da je Šustersičev somišljenik glasoval proti — „v. Liguorju. Ben Akiba bi smel trditi, da kaj takega se nismo doživeli!

Vesti iz Istre. — Deželni odbor istrski je osrečel Slovence in Hrvatce z novimi dokladi. Za tekoče leto je uvel doklado v pokritje zaostanka od šolske takse ter za pokritje bolniških stroškov v 49 občinah. Res, lepo skrb za siromašno ljudstvo!

V Buzetu so pobili Italijani okr. sodniku okna. Najprvo so ga ozmerjali, potem pobili okna, slednjič, ko so prišli orožniki, pa so tekli kakor zajci. Na obravnavi že povedo vzrok takemu ravnanju.

Na Voloskem so začeli te dni graditi ljudsko šolo.

„Divja dežela“. — Vlada amerikske dežele Čile je vsled dobrega uspeha južno amerikskega mirovnega kongresa sklenila, zmanjšati svojo mornarico in vojsko, ter porabiti prihranjeni denar za druge naloge, zlasti v izobraževalne svrhe. V Avstriji je pač narobe; sole usahujejo, učitelji stradajo, za to pa požira militarizem vedno nove milijone.

Kmetije na Ogrskem propadajo, da je groza. Od leta 1894. do 1899. je prišlo 101.848 kmetij na boben. Leta 1891. je iznasala vrednost zarubljenih in prodanih kmetij 24.562.000 kron, leta 1898 celo že 38.675.000 kron. Pa pravijo, da je treba v interesu kmetov ohraniti sedanjí družabni red!

Velik požar v slobodni luki. — V petek dopoldne se je unel požar v zalogi tvrde Parisi št. 202. v slobodni luki. Ogenj je nastal v kupu 500 bal jut. Ognjegasci so pridno gasili ter omejili ogenj. Vendar je trajalo gasenje in prenašanje blaga iz zaloge do 6. ure zvečer. Pri gasenju so se trije ognjegasci in jeden mehanik skoro zadušili. Navzoči zdravnik jih je rešil nevarnosti. Škoda po ognju znaša okoli 60.000 K.

Prebivalstvo Petrograda steje po najnovejšem šteju, ki je ravnokar završeno, 1.439.000 duš. Vsako leto se prebivalstvo Petrograda sedaj pomnoži za 40.000 duš.

Med Berolinom in Hamburgom se namerava zgraditi električna brzoželeznica, ki bo prevozila to progo v 5 četrt urah. V 1 uri bo baje prevozila 200 km.

Električna železnica v Ljubljani. — Gradnja električne železnice v Ljubljani se prične takoj, ko mine zima in da se ocedijo ulice. Najkasneje tekom dveh mesecev bodo vsi relsi položeni, in tudi vse drugo delo utegne že biti dovršeno, tako da začne železnica voziti.

Buri. — Govori se o sestankih burškega generala Botha in angleskega Kitchenerja. Baje sta sredi mirovnih pogajanj. Amnestijo dobe vsi Buri razven vstabev. Izvzeta sta tudi Devet in Steijn. Da bi prišlo na tak način res do miru v južni Afriki, je težko verjetno. Anglezí počkejo se ta mesec na bojišče zopet 15.000 vojakov.

Narodno gospodarstvo.

O škodli, ki jo glasovita „klavzula“ prouzroča producentom vina. — V seji dne 22. pr. m. je avstrijska zbornica razpravljala o nujnem predlogu dalmatinskega poslanca Biankinija za odpravo tiste glasovite klavzule v pogodbi z Italijo. Zbornica je nujnost predloga — odklonila. Želja vlade je bila baje taka, da treba prej rešiti „državne potrebe“. Kakor da blaginja lastnih davkoplačevalcev, oziroma skrb, da njihova moč za — plačevanje davkov ni tudi „državna potreba“... No, ne dalje, saj nečemo zaiti na razorano polje avstrijske politike.

Le nekoliko podatkov smo hoteli ponatisniti v tej rubriki iz govora tirolskega poslanca Tambosija o predlogu Biankinijevem, ki kaj lepo ilustrirajo, kako drago morajo naši vinogradniki plačevati dvomljivo prijateljstvo prijateljev, ki nam niso bili nikoli in nam ne bodo prijatelji... Ze zopet! O ta politika!

V naši mali pokrajini, v Trentinu namreč — je rekel gospod Tambosi — v italijanskem delu provincije Tirolske se izdeluje nič manje nego 800.000 do 900.000 hektolitrov žonta. Pazlika med ceno v letih 1889. do 1891. pred sklepom trgovinskih pogodb, ter ceno, ki je navstala potem, je posledica klavzule, vsprejete v trgovinsko pogodbo; in ta diferenca ni nič manjša, nego 3 do 4 gld. pro hektoliter.

Povprečna cena v letih 1888—1891. je znašala namreč 12 gld. 37 nvč., docim je v letu 1892. padla na 7 gld. 19 nvč. za hektoliter. Potem v letih 1893. do 1898. se je cena gibala med 8 in 10 gld. za hektoliter, a v letu 1897. je padla na 7 gld. 87 nvč.

Za tako ceno nasi vinogradniki ne morejo več prirejati vina, kajti cena, katero je se možno doseči, je absolutno pod stroški za obdelovanje. Zato je delo naših kmetovalcev sedaj postalo pasivno. Tako absolutno ne sme ostati dalje; skrajni čas je, da vlada začne misliti na to, da ima tudi nasproti vinogradnikom svoje dolžnosti, ter da ukrene potrebno, da zadovolji in zadosti tudi tem dolžnostim. Absolutno ni smeti čakati na to, da potečejo trgovinske pogodbe, ampak že popred treba zagotoviti potrebno odpomoč. Vinogradnikom je sedaj nemogoče spuščati se v kulturo, ki jim pozneje donesejo zgubo mesto dobička. Sedaj je torej morejto izvedeti o namenih vlade. Pri nas goje namreč bojazen, da se vlada ne bo hotela odpovedati dohodkom od carine na vino, ki so v zadnjih 8 letih iznasali nad 30 milijonov. Ako smo, žal, prišli že tako daleč, da gojimo tako malo zaupanja do vlade, da bo radi financijelnega dobička zrtvovala blaginjo dežele, so nas le prejšnje trgovinske pogodbe dovele do take bojazni. Mi hočemo torej že sedaj svariti vlado, da se to ne ponovi in da nam ne bo tudi v bodoče obžalovati sličnih dogodkov. Če so torej nastale razmere, ob katerih vinogradniki ne morejo vzdržati svojih kultur, mora priti sedaj do spremembe in treba se zavzeti za to, da se bo zahtevalo od poslanske zbornice z vsem povdankom, da bo našim vinogradnikom zagotovljena bodočnost in da ne bodo izpostavljeni propadu.

Plačevanje s srebrnim, niklajstnim in bakrenim denarjem. — Glasom tozadevnega zakona ni nikdo primoran, in tudi ne avstro-ogrska banka, sprejemati o uplačevanju več nego 250 kosov 5 kronskih novcev, več nego 50 kosov 1 kronskih novcev, več nego 10 kron v niklajstem drobizu in več nego 1 krono v bakrenem drobizu. Ta odredba velja seveda tudi za vse podružnice avstro-ogrske banke.

Ljubljanska kreditna banka je imela dne 6. t. m. svoj prvi redni občni zbor. Na istem se je predložila bilanca, katere kaže, kako lepo je napredoval ta mladi zavod v prvih starih mesecih svojega poslovanja. Ta lepi razvoj je po besedah ravnatelja gospoda L. Pečanke zahvaliti trudoljubivemu delovanju upravnega odbora, nadalje „Česki deželni banki“, „Živnostenski banki“ in slovenskim posojilnicam, katere so s svojimi mnogostevilnimi vlogami pripomogle, da se je lahko razširil delokrog banke in da se je dosegel vspeh, ki se zreali iz bilančnih števil.

Občni zbor je odobrival računске zaključke in podelilvi upravnemu svetu abso-lutorij, po nasvetu upravnega sveta spremenil nekatere določbe pravil, ker je praksa pokazala, da prvotno sprejeta pravila ne ustrezajo popolnoma.

Občni zbor je obiskalo 24 delničarjev, kateri so zastopali 815 delnic in imeli 81 glasov. Ta obilna udeležba kaže, da je zanimanje za ta narodni zavod zelo veliko, katero zanimanje bode imelo gotovo blagodejni vspeh.

Bilanca za 31. december 1900, to je torej za prve 4 mesece, odkar je pričela „Ljubljanska kreditna banka“ poslovati, izkazuje sledeče točke:

Aktiva:

1. Blagajna	K	68.921.52
2. Menice v portfelju		1.279.904.86
3. Devize valute in novci		8.143.09
4. Predujmi na vrednostne papirje		86.592.89
5. Lastni vrednostni papirji		78.932.18
6. Dolžniki		22.865.78
7. Inventar in oprava		K 10.635.14
Odpis od tega		2.892.30
		7.742.98
	K	1.554.102.71

Pasiva:

1. Delniški kapital	K	500.000.—
2. Vloge na hranilne knjižice		133.207.71
3. Vloge na tekoči in ziro račun		0.324.66
4. Upniki		78.697.13
5. Transitivne obresti		11.873.21
	K	1.554.102.71

Račun zgube in dobička izkazuje sledeče številke:

Prejemki:

Obresti iz vrednostnih papirjev	K	671.38
Obresti iz menic, predujmov in tekočih računov		40.768.10
Provizije in različni prejemki		5.111.49
	K	46.550.97

Izdatki:

Obresti iz menic (re-eskomptne in tranzitivne obresti)	K	18.018.82
Obresti iz vlog in tekočih računov		8.931.08
Plače in stanarine		5.833.95
Upravni in ustanovni stroški		10.441.77
Davki in pristojbine		433.15
Odpis od inventarja		2.892.10
	K	46.550.97

Promet v posameznih kupcijskih področjih:

Vloge na knjižice, na tekoči in ziro račun:

Vloženo	K	1.470.370.63
Dvigjeno		546.838.26
Saldo dne 31. dec. 1900.	K	923.532.37

Menice:

Eskomptovane menice	K	2.092.109.23
Zapadle in re-eskomptovane menice		812.204.87
Ostalo v portfelju dne 31. decembra 1900.	K	1.279.904.36

Vrednostni papirji:

Kupljeno	K	485.335.31
Prodano		406.403.18
Saldo dne 31. dec. 1900.	K	79.932.13

Devize valute in novci:

Kupljeno	K	198.432.66
Prodano		190.289.57
Saldo dne 31. dec. 1900.	K	8.143.09

Predujmi na vrednostne papirje:

Dovoljena posojila na vrednostne papirje	K	197.187.55
Vrnjena posojila na vrednostne papirje		110.594.66
Saldo dne 31. dec. 1900.	K	86.592.89

Blagajnični promet:

Prejeto	K	7.595.705.92
Izdano		7.525.784.40
Saldo dne 31. dec. 1900.	K	69.921.52
Skupni promet od 1. septembra do 31. dec. 1900.	K	33.005.270.92

Mala oznanila.

Konjski hlapec dobi takoj dobro službo. Oglasi naj se pri upravnistvu, kjer dobi pojasnila in naslov.

Dobra kuharica dobi takoj službo v lepem trgu. Ponudbe na upravnistvo.

Vabilo

na

VII. redni občni zbor,

ki se bode vršil

v nedeljo dne 24. marca t. l. ob 3^{1/2} uri popoldne v združenem uradu v Ajdovščini.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Volitev načelstva in pregledovalcev računov.
3. Nasveti.

Za slučaj, da ne pride zadostno število vdeležencev, se skliče drugo zborovanje na isti dan ob 4. uri popoldne, katero bode sklepčno ne glede na število zastopanih deležev.

Načelstvo.

V Ajdovščini, dne 7. marca 1901.

Vabilo

k

IZVANREDNEMU OBČNEMU ZBORU

„Trgovsko-obrtno registrovane zadruge“ z neomejenim jamstvom v Gorici, kateri bode

v nedeljo dne 24. marca 1901. ob 10. uri predpoldne v prostorih

„Slovenske Čitalnice“.

Dnevni red:

Prememba pravil.

Ker za nedeljo dne 10. marca 1901. sklicati izvanredni občni zbor ni bil sklepčen radi propicne udeležbe, sklepal bode glasom § 21. društvenih pravil drugi občni zbor pravoveljavo ne glede na število prisotnih zadržnikov.

Načelstvo.

Trgov.-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obreduje hranilne vloge, stalne, ki se nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4^{1/2}% in vloge na Conto-current po 3-60%. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vkupitvi varščine na 10-letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadružnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6-15%.

Vplačevanje se vrši osebno ali potom polnočni na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9-12 dopoldne in od 3-4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9-12. dopoldne.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoč

pristnabola in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisanim jamstvom razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad, tovarna ur ter izvoz zlatnine Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75; srebrna ura Ram. fl. 5-80; srebrna verižica fl. 1-20; budilnik iz niklja fl. 1-95.

Trdka je odlikovna s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoji!

KAVA

DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.

Ivarina je najboljša cikorijska.

ZALOGA

PRI

IV. JEBAČINU

V LJUBLJANI.

Conjena gospodinja!

Ne dajte si usiljevati drugih izdelkov cikorijskih, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej kavi, to je cikorijska ali: „Kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“.

Dobiva se povsod! Glavna zaloga pri: IVANU JEBAČINU v Ljubljani.

Ból ublažujoče ribanje

po dr. Zoltán-u

(Zoltánovo mazilo).

Že mnogo let znano, uspešno učinkujoče sredstvo, katero: e najboljše v uporabi pri protinu in revmatizmu.

Olajša in odstrani po kratki uporabi (kar dokazujejo mnoga priznanja in zahvalna pisma) celo mnogo let brez uspeha se zdraveče bolezn.

1 steklenica stane 2 kroni.

Pri vpošiljavi zneska 2 K 80 vin. razpošilja franko lekarnar

Béla Zoltán, Budimpešta.

Zaloga na Dunaju, lekarna pri „Črnem medvedu“ I., Lugeck 3.

Nikako skrivno sredstvo. Zdravniško priporočeno.

Pravi vinski cvet

dyakrat rektificiran

za prirejanje vin in izdelovanje likérjev in ruma je na prodaj v mirodilnicah

Antona Mazzolija

v Gosposki ter Vrtni ulici v Gorici.

Riccardo Brass

Gorica

zaloga vin in špirta na debelo.

Ulica Vetturini št. 11.

Domača, istrska in dalmatinska vina ter žganja prve vrste po nizkih cenah.

Važno za vsakega!

Izvrstno sredstvo je

DURATOR

Podplati, s tem namazani (vsake 3-4 tedne enkrat) postanejo trpežnejši, nepremočljivi in elastični. Čevlji ostanejo tudi po dolgi rabi v najboljšem stanju.

Durator se dobro uporablja pri vojaštvu in različni korpo acijah, katerim se je oddal v rabo komaj po dobri preskušnji istega.

Cena: 1 kovinska steklenica z nav. dilom 1 in 2 kroni; po pošti franko proti vpošiljavi 1 krone 20 vin.

Dobiva se v vseh mirodilnicah (drogerijah).

Glavna zaloga:

Dunaj, M. Goldstein, I., Schulerstrasse 7. — Budimpešta, Julius Dobó, V. Lipót: kórut 1/b.

Anton Kuštrin

trgovec

z jedilnim blagom

Gospoka ulica št. 23 (v lastni hiši).

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijali, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega „Luka“ po jako nizkih cenah. — V zalogi se dobivajo testenine trdke Žnidarskič & Valentič v Ilirski Bistrici; cikorijska in žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda ter moke vseh vrst iz mlinov Jochmann iz Ajdovščine in Majdica iz Kranja.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 kilogr. naprej.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena trdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. dnhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, vošene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

Za trpeče na kili (Bruch).

Ravnokar je izšla popravljen brošura, razpravlja o ozdravljenju vseh vrst kile iz peresa dr. Reimann-a. Isto pošilja na zahtevo popolnoma brezplačno Dr. M. Reimann, Dunaj 512. VII./2. Nr. 62 poštni predal.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 centimetrom dolgi Lorey-lasmi dobila sem jih vsled 14-mesečne uporabe samoiznajdene pomade. To so najslavnejše avtoritete priznale za jedino sredstvo, ki ne povzroča izpadanja las, pospešuje rast istih, poživlja lasnik, pospešuje pri gospodih polno močno rast brk ter daje že pri kratki uporabi lasem na glavi kakor tudi brkam naraven lesk ter polnost in ohrani te pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Cena lončka 1 gld. 2 gld., 3 gld., 5 gld. Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa s poštnim povzetjem po vsem svetu iz tovarne, kamor naj se pošiljajo vsa naročila.

Ana Csillag

Dunaj, Sellergasse 5.

Zlatarna

Rajko Gasparini

v Gorici, Raštelj št. 5.

Bogata izbér dragotin in zlatih izdelkov.

Velika zaloga srebrnine, vsakovrstnih zlatih in srebrnih ur.

Kupuje in menja drage kamne, obrabljeno zlato in srebro.

Izdeluje vsako delo ali popravo po jako ugodnih cenah.

Predzadnji teden!

Žrebanje nepreklicno

23. marca 1901.

Glavni dobitok

60.000 kron

v gotovini z 20% odbitkom.

Srečke invalidne loterije

à 1 krono

priporočajo: G. Gentili, V. A. Jona, Michelstädter & Comp. in A. Placherle v Gorici.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice

so že več desetletij povsod razširjene, in malo družin je, kjer bi manjkalo to lahko in mlo učinku oče domače sredstvo, ka ero pripero a občini tu mn go zdravilcev pri zlih nas e kih slabozg prebavljanja in telesnega zaprtja. Teh kroglice, ki so tudi pod imenom Pserhofer-jeve kroglice ali Pserhofer-jeve kritične kroglice znane, stane skatijica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavitek s 6 skatijicami 1 gld. 5 kr., pri naprej vposlanem znesku stane s poštnine p osto pošiljavi: 1 zavitek 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 50 kr., 3 zavitki 6 gld. 35 kr., 10 zavitkov 9 gld. 25 kr. — Navod uporabe je priložen.

Jedina izdelovalna in glavna razpošiljalna zaloga

J. Pserhofer-jeva lekarna

Dunaj I., Singerstrasse št. 15.

Prosi se izrecno, „J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice“

zahtevati in na to paziti, da ma nap's na pokrovu vsake skatijice na navodilu o uporabi stojeti podpis: J. Pserhofer in sicer z radečimi črkami.

Balzam zoper ozeblino J. Pserhofer-jev, 1 lonček 40 kr., s poštnine prosto pošilja vijo 65 kr.

J. Pserhofer-jev sok iz ozkega trpotca razlizuje 1 steklenica 50 kr.

J. Pserhofer-jev balzam zoper golšo, 1 steklenica 40 kr. s poštninepr sto pošiljavi 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati izvrstno krepijo živce, 1 liter kola-vina ali eliksirja 3 gld. 1/2 litra 1 gld. 60 kr., 1/4 litra 85 kr.

J. Pserhofer-jeva grenka želodčna tinktura (preje življenska esenca imenovana). — Lahko razst pljujoče

zdravilo, dražilnega in krepijočega učinka na želodec pri oiranem prebavljanju. 1 steklenica 22 kr., 1 dvanaestorica steklenic 2 gld.

J. Pserhofer-jev balzam zoper rane, 1 steklenica 50 kr.

Tannochinin-pomada J. Pserhofer-jeva, najboljšo sredstvo za rast las, 1 pušica 2 gld.

Zdravilni obliž za rane Stendela, 1 lonček 50 kr., s poštnine prosto pošiljavi 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Butrich-a, 1 mače sredstvo proti slabi prebavi, 1 za o 1 gld.

Razen tu menovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu in inoze ske farmace ti ke specialitete ter se p eskrbe v i predmeti, ka erih morda ne bi bil v za ogi, na zahtevanje točno i i ajceneje.

Pošiljate po pošti izvršujejo se najhitreje, ako se denar prej vpošlje; večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Če se preje vpošlje denar (najboljše s poštno nakaznico), potem je poštnina mnogo cenejša, nego pri pošiljanju proti povzetju.